

Rygning på arbejdspladserne

FOA har i oktober 2016 gennemført en spørgeskemaundersøgelse om rygning på arbejdspladsen blandt medlemmerne af forbundets medlemspanel.

Målgruppen for undersøgelsen var medlemmer i job, dog ikke medlemmer i dagplejen. 5.006 medlemmer medvirkede i undersøgelsen, svarprocenten var 49.

Hovedkonklusioner:

- **Medlemmerne i undersøgelsen er i højere grad udsat for tobaksrøg fra borgere end fra kolleger.** 48 procent er meget enige eller enige i, at de bliver udsat for tobaksrøg fra borgere. 11 procent udsættes for røg fra deres kolleger.
Det er svarene fra Social- og Sundhedssektoren, særligt ældreplejen, der trækker andelen så højt op.
Andelen ville desuden være mindre, hvis dagplejere indgik i undersøgelsen.
- **En relativt stor del af de ansatte på omsorgsområdet hjælper borgere med at ryge.**
En fjerdedel af de medlemmer, der arbejder med pædagogiske opgaver eller social- og sundhedsopgaver i ældreplejen, psykiatrien, på sygehuse eller på specialområdet, hjælper borgere med at ryge som en del af deres arbejde.
- **Der er ikke enighed om, at rygereglene for borgerne fungerer godt.** En tredjedel er af medlemmerne i ældreplejen, psykiatrien, på sygehuse og specialområdet er uenige i, at rygereglene for borgerne fungerer godt.
Der er også en tredjedel fra disse arbejdsområder, der er enige i, at ledelsen ikke håndhæver rygereglene for borgerne.
- **43 procent må slet ikke ryge på deres arbejdsplads i løbet af arbejdsdagen.**
- **Hver fjerde mener, at rygereglene er for stramme på deres arbejdsplads.** Blandt rygerne gælder det næsten halvdelen.
Der er også en fjerdedel, som mener, at rygerne på deres arbejdsplads holder for mange pauser.

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Kampagne og Analyse

Inge Frölich
Tlf. 46 97 24 17

Helene Fog
Tlf. 46 97 23 16

Halvdelen bliver udsat for tobaksrøg fra borgere i deres arbejdstid

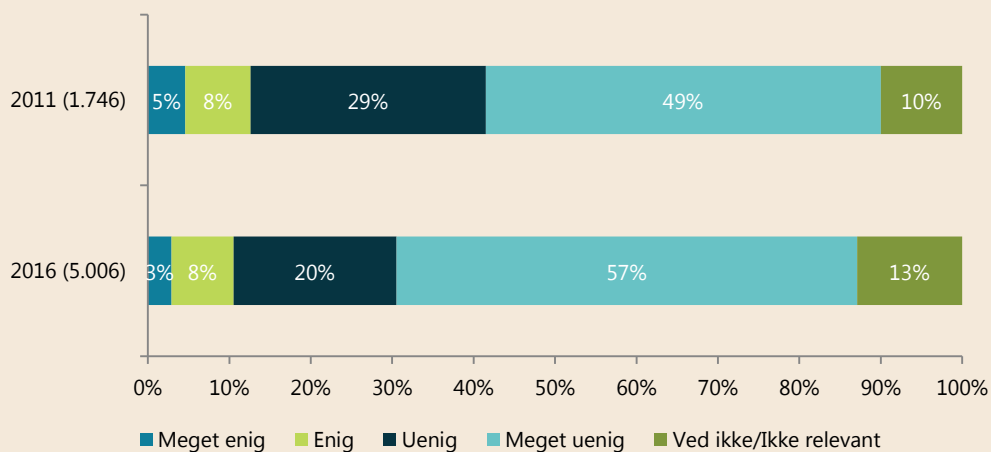
Halvdelen (48 %) af medlemmerne i undersøgelsen er meget enige eller enige i, at de bliver udsat for rygning fra borgere i deres arbejdstid. Det viser figur 1.2. I figuren er også vist svarene fra en undersøgelse, som FOA gennemførte i 2011. Der har været et lille fald i den andel, der er meget enig i udsagnet - fra 22 procent i 2011 til 17 procent i 2016.

Figur 1.1 viser, at 11 procent bliver udsat for tobaksrøg fra kolleger. Andelen, der er meget enige i udsagnet er faldet en anelse siden 2011 - fra 5 til 3 procent.

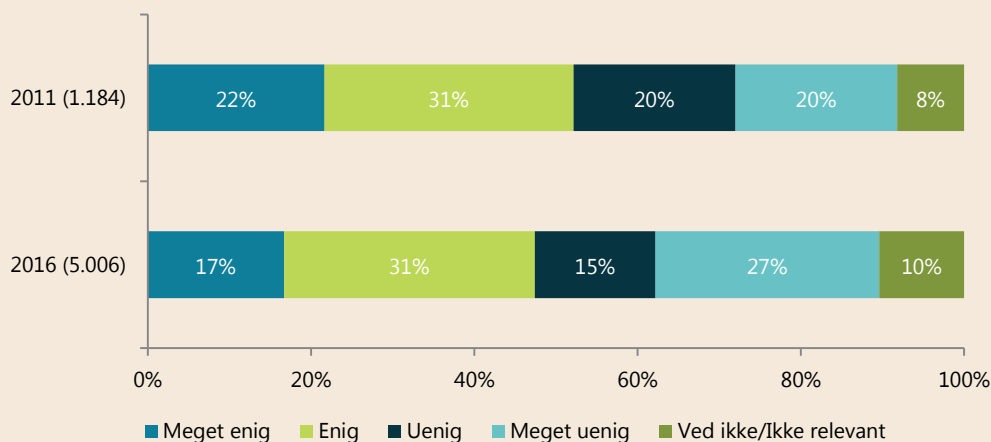
Medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren er desuden blevet spurgt, om de bliver udsat for hashrøg fra borgere. 3 procent er meget enige heri, og 7 procent er enige (figur ikke vist).

Figur 1. Hvor enig eller uenig er du om følgende udsagn om rygning i din arbejdstid?

1.1 – Jeg bliver udsat for tobaksrøg fra kolleger

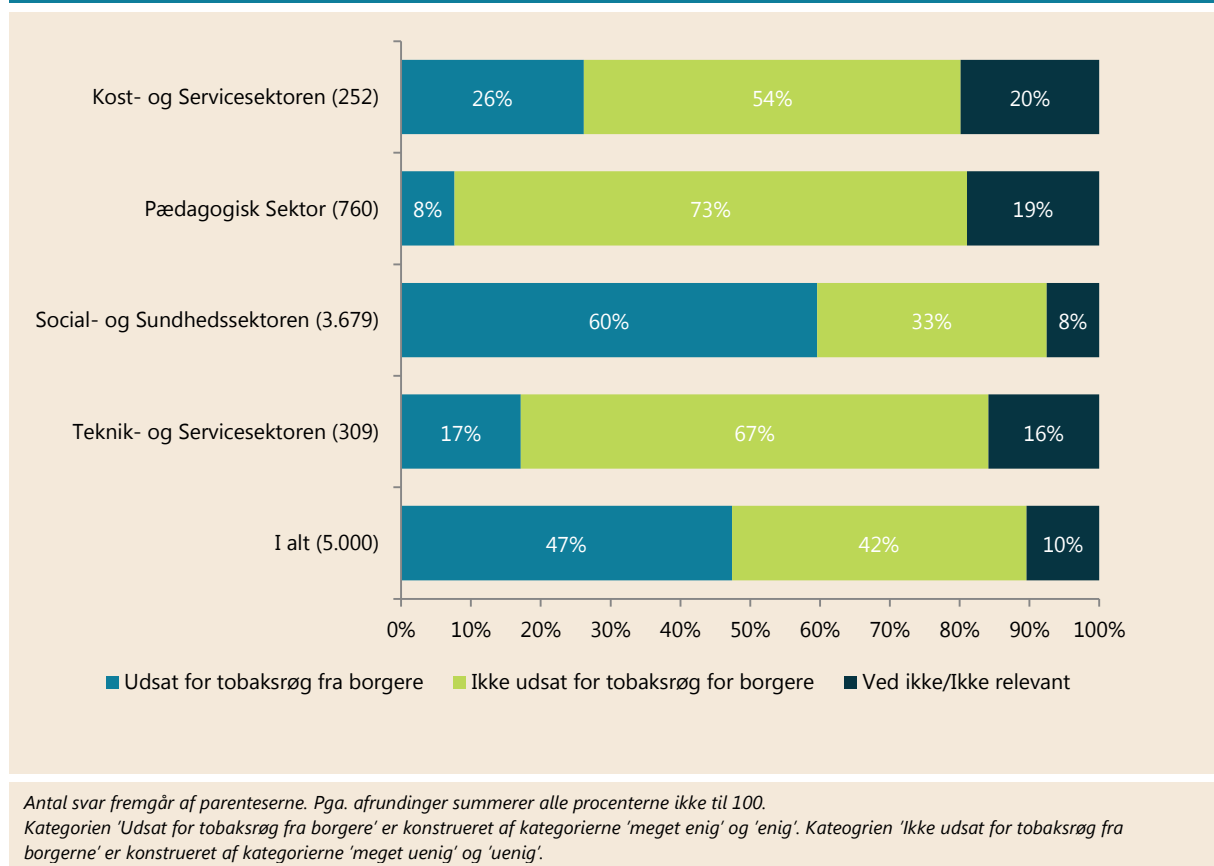
1.2 – Jeg bliver udsat for tobaksrøg fra borgere

Antal svar fremgår af parenteserne. Pga. afrundinger summerer alle procenter ikke til 100.

Det er især medlemmer, der arbejder i Social- og Sundhedssektoren, som udsættes for tobaksrøg fra borgere. Det gælder 59 procent i denne sektor. Det er i Pædagogisk sektor, at færrest bliver udsat for tobaksrøg fra borgere, nemlig 8 procent. I Kost- og Servicesektoren gælder det 26 procent, og i Teknik- og Servicesektoren bliver 17 procent udsat for røg fra borgere. Det fremgår af figur 2 nedenfor.

Figur 2. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning i din arbejdstid? Jeg bliver udsat for tobaksrøg fra borgere.

Særligt medlemmer i ældreplejen udsættes for tobaksrøg fra borgere. Det gælder 68 procent, svarende til mere end to ud af tre. De tilsvarende andele er henholdsvis 72 procent i hjemmeplejen og 65 procent på plejehjem/plejecentre og lign. Blandt medlemmer, der arbejder i socialpsykiatrien, botilbud og lign., svarer 70 procent, at de bliver udsat for tobaksrøg fra borgere (figur ikke vist).

Hvad angår tobaksrøg fra kolleger, findes den højeste andel, der udsættes for dette, i hjemmeplejen. Andelen er her 16 procent (figur ikke vist).

Ser man på sektorerne, er den eneste sikre forskel med hensyn udsættelse for tobaksrøg fra kolleger, at andelen, der udsættes herfor, er klart lavere i Pædagogisk Sektor end i de tre øvrige sektorer (3 procent mod 12 procent i de tre andre sektorer) (figur ikke vist).

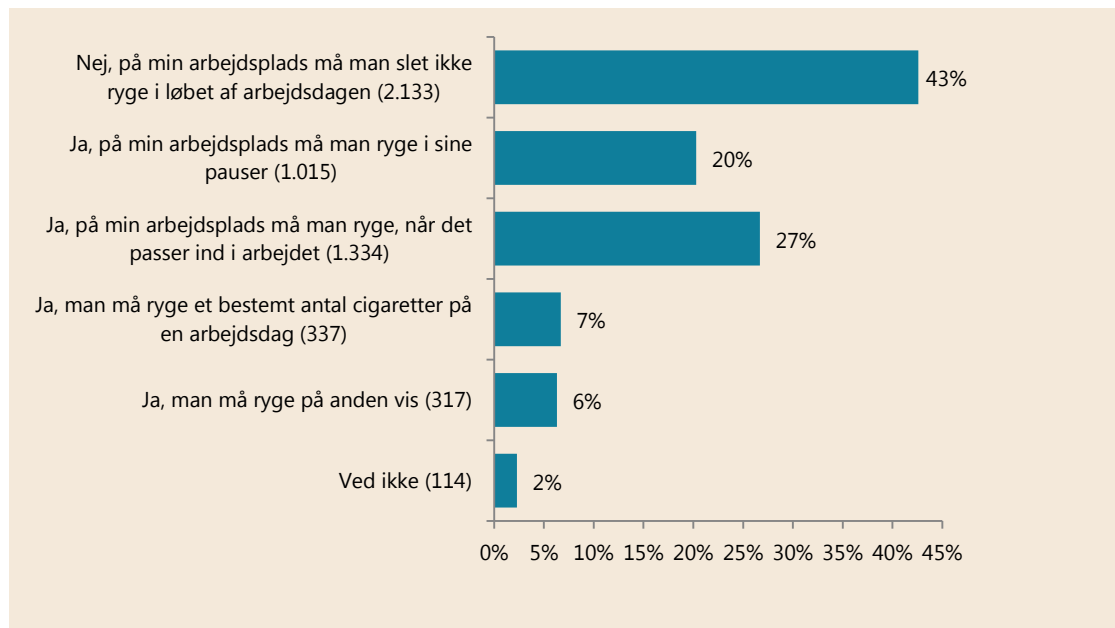
4 ud af 10 må ikke ryge på deres arbejdsplads i løbet af arbejdsdagen

4 ud af 10 (43 %) svarer, at de slet ikke må ryge på deres arbejdsplads i løbet af arbejdsdagen. 20 procent svarer, at man må ryge i sine pauser; 27 procent, at man må ryge, når det passer ind i arbejdet, og 7 procent svarer, at man må ryge et bestemt antal cigaretter om dagen.

6 procent har svaret, at man må ryge på anden vis på deres arbejdsplads. Disse medlemmer har haft mulighed for at uddybe deres svar. Det har 347 medlemmer gjort. Flere skriver, at det er tilladt at *ryge uden for matriklen*; at de har specifikke aftaler på arbejdspladsen om, at rygere eksempelvis møder 15 minutter før eller går 15 minutter senere, eller at man må ryge, når der er tid til, at man kan gå ud og gøre det.

2 procent svarer "Ved ikke".

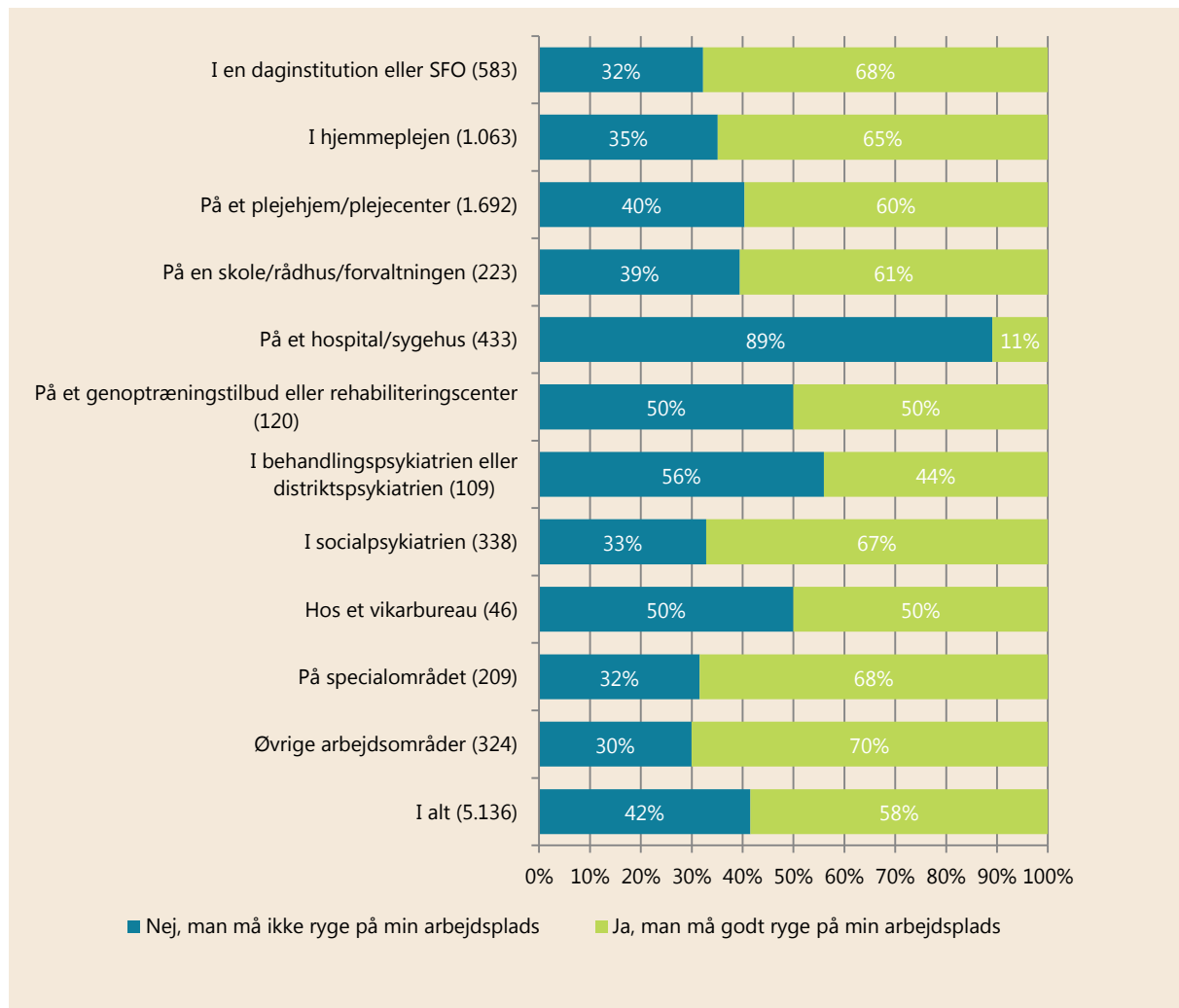
Figur 3. Må man ryge på din arbejdsplads i løbet af arbejdsdagen?

I alt: 5.002. Det har været muligt at afgive mere end et svar, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

Figur 4 viser, hvordan svarene om, hvorvidt man må ryge på arbejdspladsen, fordeler sig på arbejdsområder. Det ses, at den andel, der har svaret, at man ikke må ryge på arbejdspladsen i løbet af arbejdsdagen, er højest blandt medlemmer, der arbejder på hospitaler og sygehuse (89 %).

Figur 4. Må man ryge på din arbejdsplads i løbet af arbejdsdagen?

Antal svar fremgår af parenteserne. 'Ved ikke'-kategorien fremgår hverken af figuren eller i alt.

Kategorien 'Ja, man må godt ryge på min arbejdsplads' er konstrueret af svarkategorierne 'Ja, på min arbejdsplads må man ryge i sine pauser', 'Ja, på min arbejdsplads må man ryge, når det passer ind i arbejdet', 'Ja, på min arbejdsplads må man ryge et bestemt antal cigarette på en arbejdsdag', 'Ja, man må ryge på anden vis'.

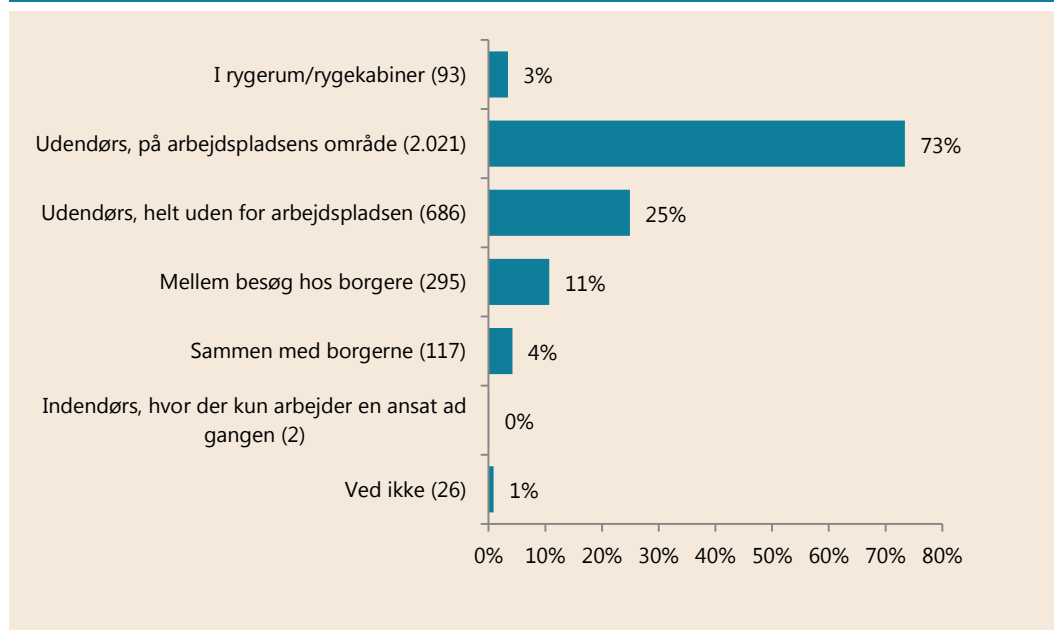
Arbejdsområder, hvorfra der er afgivet færre end 30 svar, er samlet i kategorien 'Øvrige arbejdsområder', der omfatter flg.: 'Handikaphjælper', 'I en svømmehal/idrætshal', 'Som parkeringsserviceassistent', 'I brand, redning og ambulance', 'Som buschauffør', 'På en færge/FOA søfart'.

3 ud af 4 medlemmer må ryge på udendørsområderne på arbejdspladser, hvor rygning er tilladt

Blandt medlemmer der har svaret, at rygning er tilladt i deres arbejdstid, svarer 73 procent, at de må ryge udendørs, på arbejdspladsens område.

25 procent svarer, at de må ryge udendørs, men at det skal foregå helt uden for arbejdspladsen. 11 procent må ryge mellem besøg hos borgere, 4 procent må ryge sammen med borgerne, og 3 procent må ryge i rygerum/rygekabiner på arbejdspladsen. Det fremgår af figuren nedenfor.

Figur 5. Hvor må man ryge på din arbejdsplads i løbet af arbejdsdagen?

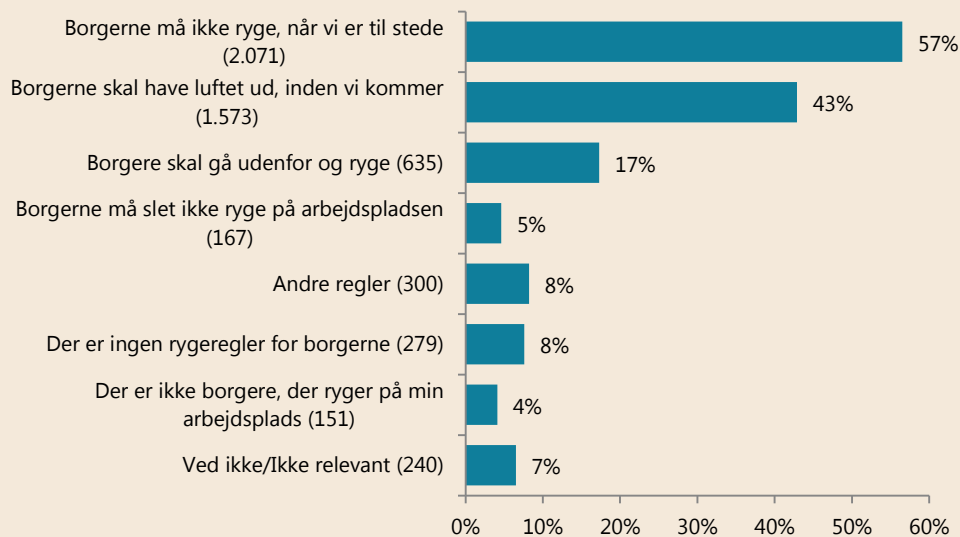
Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret "Ja" til, at man må ryge på arbejdspladsen i løbet af arbejdsdagen.

Antal svar fremgår af parenteserne. Det har været muligt at afgive mere end et svar, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

Over halvdelen i Social- og Sundhedssektoren: Borgerne må ikke ryge, når vi er til stede

Medlemmerne af Social- og Sundhedssektoren er blevet spurgt om, hvilke rygeregler der gælder for borgere på deres arbejdsplads/ de borgere, som de besøger. Her svarer over halvdelen (57 %), at borgerne ikke må ryge, når de er til stede. 43 procent svarer, at borgerne skal have luftet ud, inden de kommer, og 17 procent, at borgerne skal gå udenfor og ryge. 5 procent svarer, at borgerne slet ikke må ryge på arbejdspladsen; 8 procent, at der ikke er nogen rygeregler for borgerne, og 4 procent, at der ikke er borgere, der ryger på deres arbejdsplads. 8 procent svarer, at der er andre regler, og 7 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

Figur 6. Hvilke af følgende rygeregler gælder for borgere på din arbejdsplads/de borgere du besøger? Det har været muligt at afgive mere end et svar.

Antal svar: 3.666. Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer af Social- og Sundhedssektoren. Det har været muligt at afgive mere end et svar, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

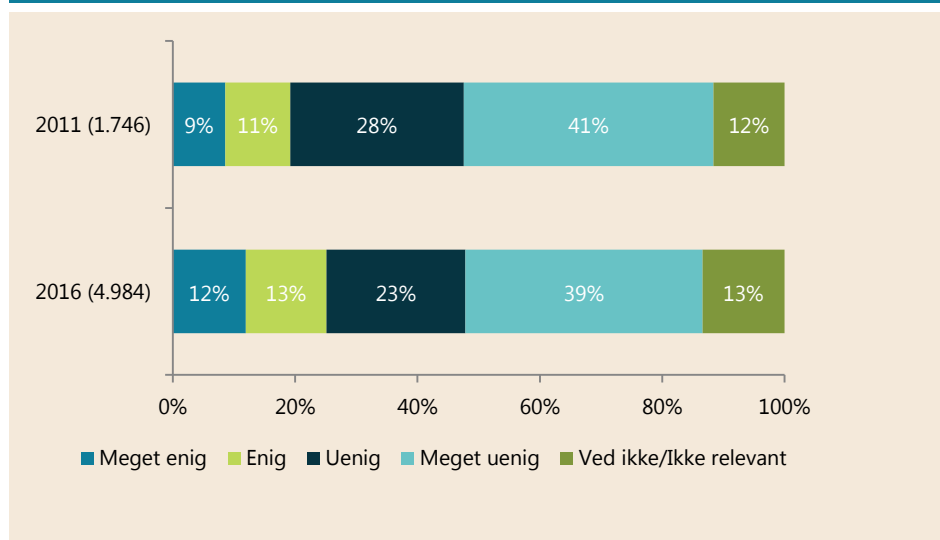
Hver fjerde mener, at rygereglerne er for stramme på deres arbejdsplads

12 procent er meget enige i, at rygereglerne er for stramme på deres arbejdsplads, mens 13 procent er enige i udsagnet. Det svarer til, at 25 procent eller hver fjerde mener, at arbejdspladsens rygeregler er for stramme. Der er sket en lille stigning fra 2011, hvor den tilsvarende andel var 20 procent.

Medlemmerne er i undersøgelsen blev spurgt om, hvorvidt de ryger. 24 procent ryger dagligt, og 6 procent ryger indimellem.

Blandt rygerne er det næsten halvdelen (47 %), som finder rygereglerne for stramme. Blandt ikke-rygerne gælder det samme for 16 procent.

Figur 7. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning på din arbejdsplads? Rygereglerne er for stramme på min arbejdsplads (det er svært at være ryger).

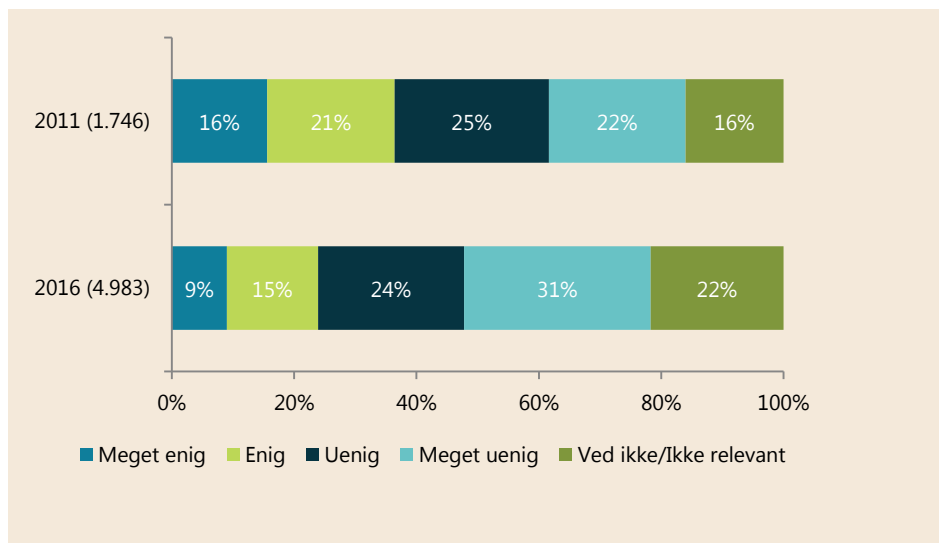
Antal svar fremgår af parenteserne. Pga. afrundinger summerer alle procenterne ikke til 100.

Fald i andelen, der mener, at rygerne holder for mange pauser

I 2011 var 37 procent enige eller meget enige i, at rygerne på deres arbejdsplads holdt for mange pauser. I 2016 er andelen faldet til 24 procent. En forholdsvis stor andel af medlemmerne (22 %) har svaret "Ved ikke/Ikke relevant" til spørgsmålet.

Figur 8. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning på din arbejdsplads? Rygerne på min arbejdsplads holder for mange pauser.

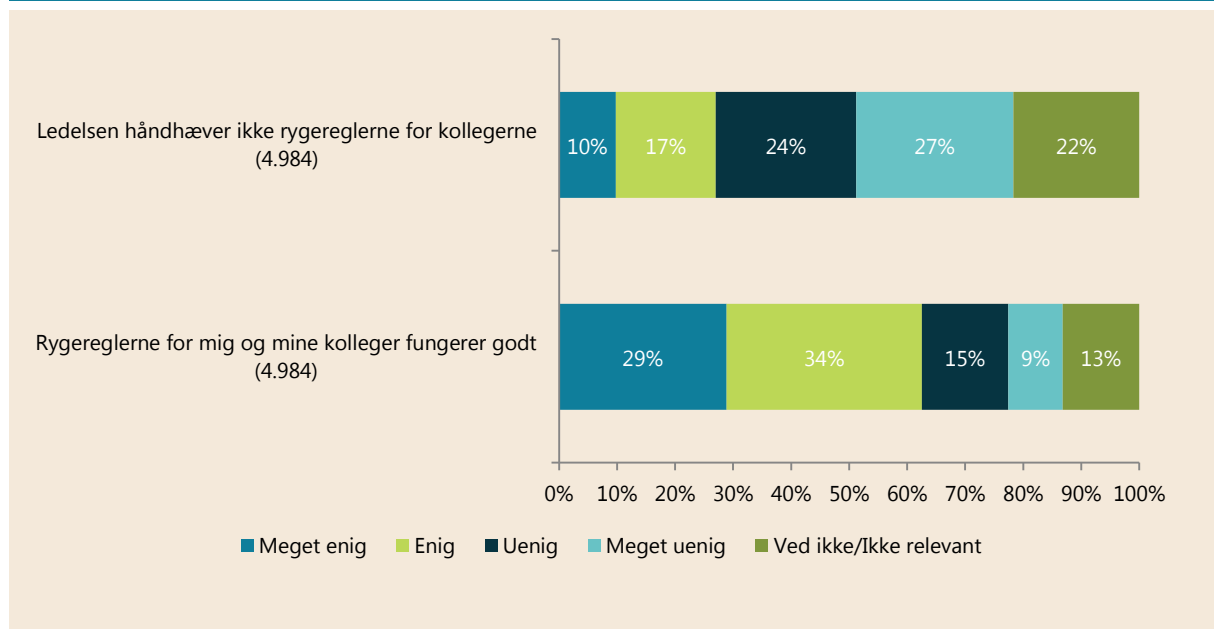
Antal svar fremgår af parenteserne. Pga. afrundinger summerer alle procenterne ikke til 100.

Hver fjerde mener ikke, at ledelsen håndhæver rygereglerne for kollegerne

27 procent, svarende til hvert fjerde medlem, er enige eller meget enige i, at ledelsen ikke håndhæver rygereglerne for kollegerne på deres arbejdsplads. Halvdelen (51 %) er enige eller uenige heri, mens hele 22 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

Næsten 2 ud af 3 medlemmer (63 %) er enige eller meget enige i, at rygereglerne for dem og deres kolleger fungerer godt. 15 procent er uenige i udsagnet, mens 9 procent er meget uenige. 13 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

Figur 9. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning på din arbejdsplads?

Antal svar fremgår af parenteserne. Pga. afrundinger summerer alle procenter ikke til 100.

Borgeres rygning giver udfordringer i bl.a. ældreplejen, psykiatrien og på specialområdet

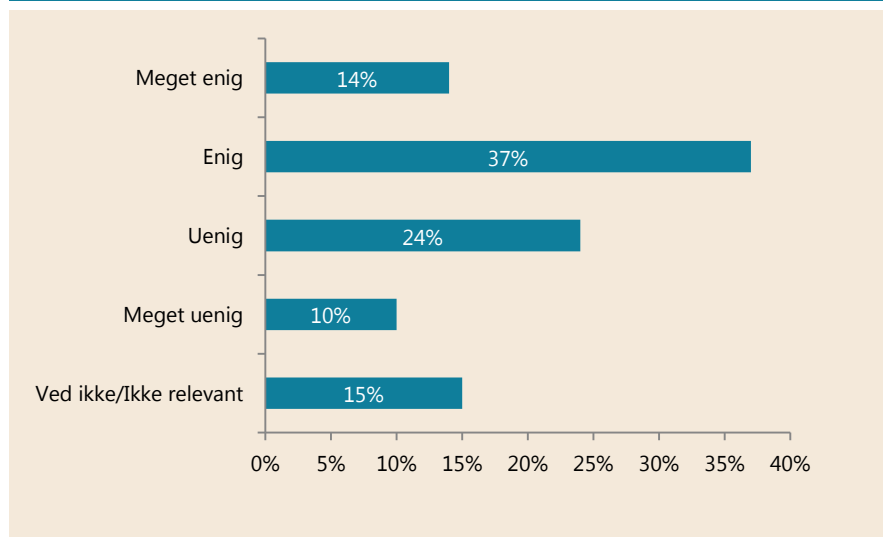
De medlemmer, der arbejder i ældreplejen, på sygehuse, i psykiatrien eller på specialområdet, har fået en række opfølgende spørgsmål om borgernes evt. rygning.

Lidt over halvdelen (51 %) af disse medlemmer har erklæret sig meget enige eller enige i, at rygereglene for borgerne fungerer godt. 14 procent er meget enige i udsagnet.

34 procent er uenige eller meget uenige heri, og 15 procent har svaret "Ved ikke/Ikke relevant" til spørgsmålet.

Svarene fremgår af figur 10 nedenfor.

Figur 10. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning på din arbejdsplads? Rygereglene for borgerne fungerer godt.

Antal svar: 3.717

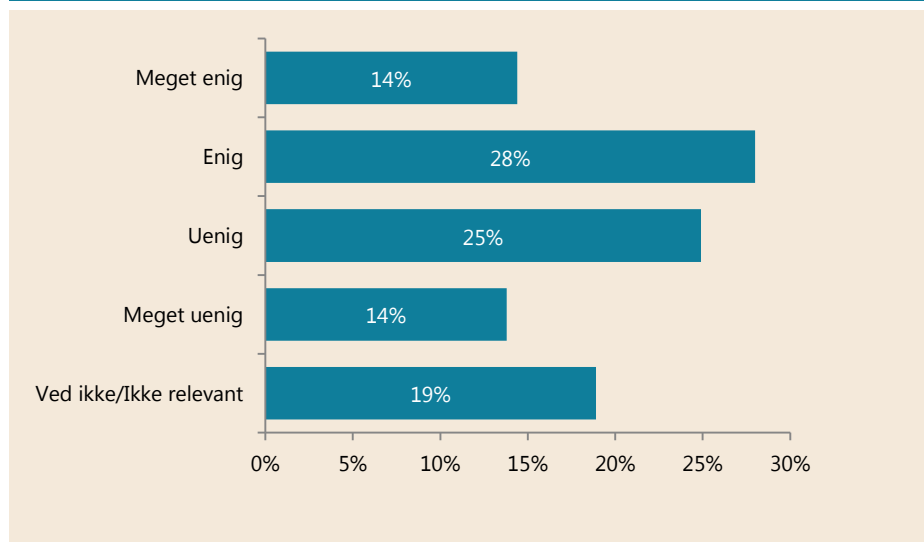
Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer i hjemmeplejen, på plejecentre/plejehjem, på et hospital/sygehus, i behandlingspsykiatrien eller distriktskykiatrien, i socialpsykiatrien og på specialområdet.

4 ud af 10 på udvalgte arbejdsområder mener ikke, at borgerne overholder rygereglene

42 procent af medlemmerne fra ældreplejen, sygehuse, psykiatrien eller specialområdet svarer, at de er enige eller meget enige i, at borgerne ikke overholder rygereglene. Det svarer til 4 ud af 10 medlemmer. 25 procent svarer, at de er uenige, og 14 procent, at de er meget uenige. 19 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

Svarene fremgår af figur 11.

Figur 11. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning på din arbejdsplads? Borgerne overholder ikke rygereglene.

Antal svar: 3.717.

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer i hjemmeplejen, på plejecentre/plejehjem, på et hospital/sygehus, i behandlingspsykiatrien eller distrikpsykiatrien, i socialpsykiatrien og på specialområdet

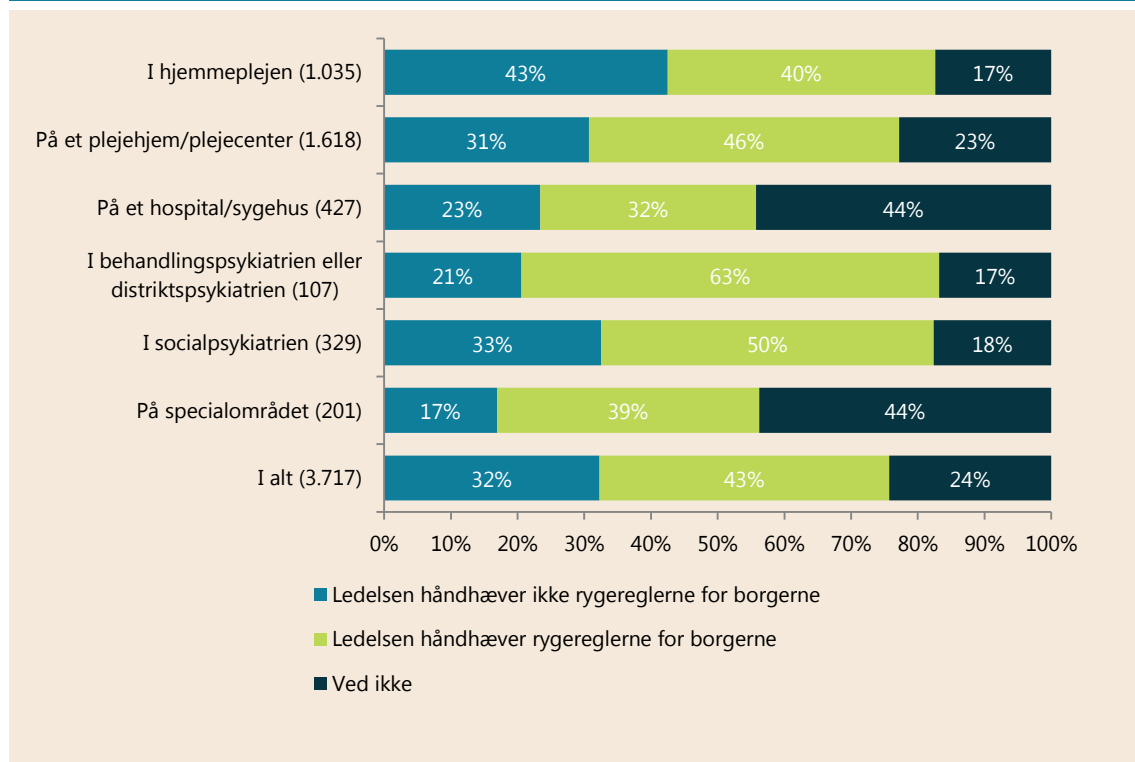
4 ud af 10 i hjemmeplejen mener ikke, at ledelsen håndhæver rygereglerne for borgerne

43 procent af de medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen mener ikke, at ledelsen håndhæver rygereglerne for borgerne. I socialpsykiatrien og på plejehjem gælder henholdsvis 33 og 31 procent, og på specialområdet er den tilsvarende andel 17 procent.

Samlet set er det hver tredje af dem, der arbejder i ældreplejen, psykiatrien eller på specialområdet, der ikke mener, at ledelsen håndhæver rygereglerne for borgerne.

Svarene ses i figur 13 nedenfor. Alt i alt er 11 procent på de arbejdsområder, der fremgår af figuren, meget enige og 22 procent enige i, at rygereglerne ikke håndhæves. 26 procent er uenige i udsagnet og 17 procent meget uenige (de 43 procent, som mener, at ledelsen håndhæver reglerne) (figur ikke vist).

Figur 12. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rygning på din arbejdsplads? Ledelsen håndhæver ikke rygereglerne for borgerne.

Antal svar fremgår af parenteserne. Pga. afrundinger summerer alle procenterne ikke til 100. Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der arbejder på de ovennævnte arbejdsområder.

Kategorien 'Ledelse håndhæver ikke rygereglerne for borgerne' er konstrueret af svarkategorierne 'Meget enig' og 'Enig'. Kategorien 'Ledelsen håndhæver rygereglerne for borgerne' er konstrueret af svarkategorierne 'Meget uenig' og 'Uenig'.

Hver fjerde på udvalgte arbejdsområder hjælper borgere med at ryge

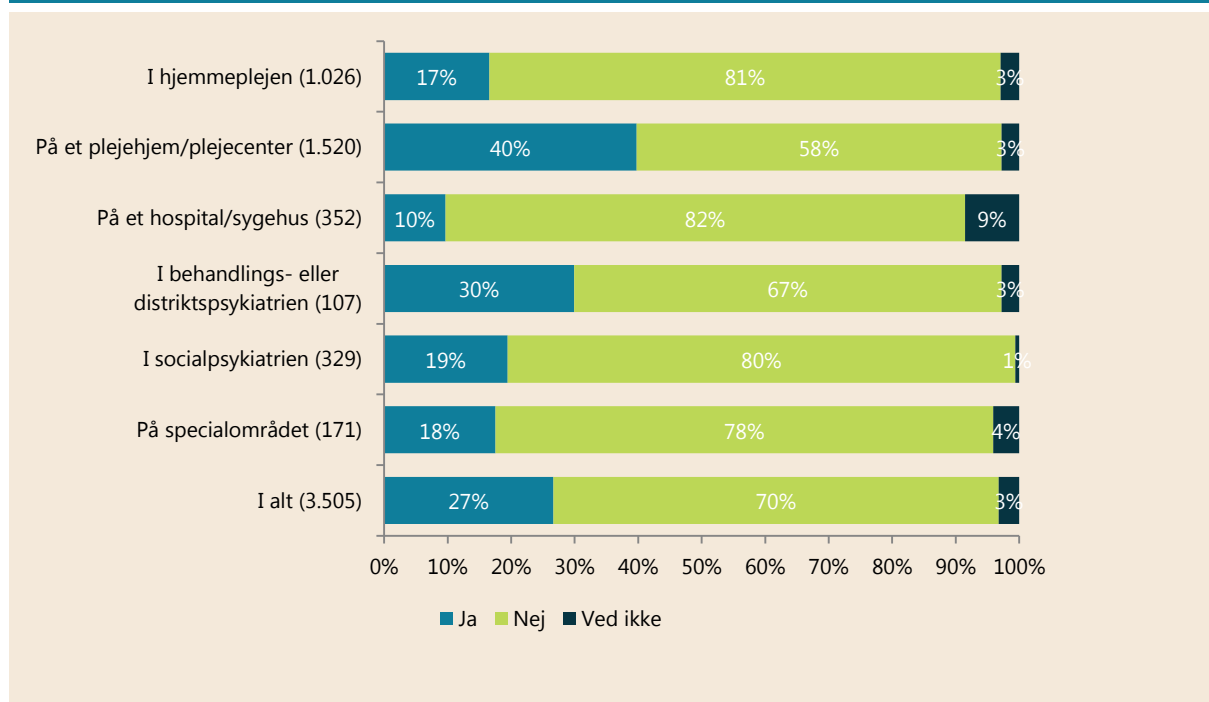
De medlemmer, der løser pædagogiske opgaver eller social- og sundhedsopgaver i hjemmeplejen, på plejecentre/plejehjem, på hospitaler/sygehuse, i behandlingspsykiatrien eller distriktspsykiatrien, i socialpsykiatrien eller på specialområdet, er blevet spurgt, om de hjælper borgerne med at ryge, som en del af deres arbejde.

Det svarer til lidt mere end hvert fjerde medlem (27 %) ja til.

Særligt medlemmer, der arbejder på plejehjem og plejecentre, hjælper borgerne med at ryge – det gælder 40 procent. Blandt medlemmer i behandlings- eller distriktspsykiatrien drejer det sig om 30 procent, mens den tilsvarende andel er 19 procent i socialpsykiatrien og 17 procent i hjemmeplejen.

Andelen, der hjælper borgerne med at ryge, er højere blandt rygerne i undersøgelsen (34 %) end blandt ikke-rygerne (24 %) (figur ikke vist).

Figur 13. Hjælper du borgerne med at ryge som en del af dit arbejde?

Antal svar fremgår af parenteserne. Pga. afrundinger summerer alle procenter ikke til 100.

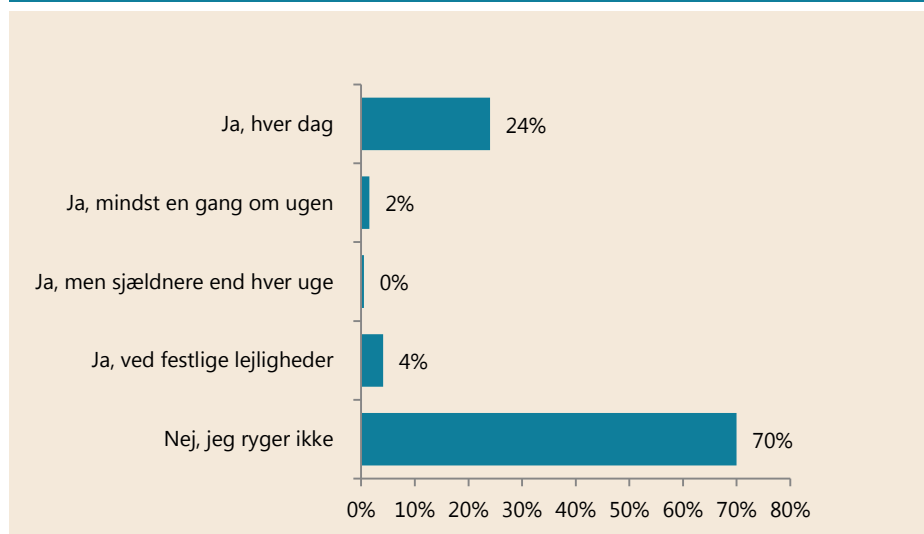
Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer i Pædagogisk Sektor og Social- og Sundhedssektoren, der arbejder på ét af de følgende arbejdsområder: Hjemmeplejen, plejecentre/plejehjem, hospital/sygehus, behandlingspsykiatrien eller distriktspsykiatrien, socialpsykiatrien eller specialområdet

Hver fjerde ryger hver dag

Hvert fjerde medlem (24 %) svarer, at de ryger hver dag. 2 procent svarer, at de ryger mindst en gang om ugen, mens 4 procent ryger ved festlige lejligheder. 70 procent eller mere end to tredjedele ryger slet ikke.

Figur 14. Ryger du?

Antal svar: 4.952

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 4.-12. oktober 2016.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse via FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end rygning.

Målgruppen

Målgruppen for denne undersøgelse er medlemmer i job fra FOAs medlemspanel – dog ikke medlemmer, der arbejder i dagplejen.

Antal besvarelser og svarprocent

12.096 medlemmer blev inviteret til undersøgelsen. Det viste sig, at 61 e-mailadresser var uvirksomme.. Det reelle antal inviterede var således 12.035. Af disse medlemmer var der 5.733 medlemmer, der gennemførte undersøgelsen fuldt ud, og 195, der afgav nogen svar. Den samlede svarprocent var 49 procent. 5.006 medlemmer besvarede ét eller flere af spørgsmålene om rygning,

Repræsentativitet

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene sektor, tillidshverv og medlemmernes alder. Repræsentativitetsanalysen viste, at Kost- og Servicesektoren og Pædagogisk Sektor er lidt underrepræsenterede, mens Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren er lidt overrepræsenterede. Ældreplejen er muligvis overrepræsenteret. Dette er ikke nærmere undersøgt, selv om det i givet fald ville have betydning for "I alt"-tallene i notatet – især hvad angår udsættelse for tobaksrøg fra borgere, som er særligt udbredt i ældreplejen.

Analysen viste også, at unge under 30 og medlemmer i alderen 30-39 er underrepræsenteret, mens medlemmer i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover er overrepræsenteret. Stikprøven er repræsentativ på medlemmer i alderen 40-49 år.

Medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø-repræsentanter) er overrepræsenteret i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenteret.

Alle forskelle, som fremhæves i dette notat, er testet statistisk signifikante.

Vægtning af svardata

Data er vægtet for sektor.